

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-58>

НАУКОВА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ВІТЧИЗНЯНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ)

Тимошенко М. О.

*аспірант кафедри педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ, Донецька область, Україна*

Поширення інтеграційних процесів у різних сферах суспільного життя торкнулося й системи освіти, що проявилось в модернізації її структурних, змістовних і технологічних аспектів. Унаслідок глобального характеру перетворень особливого значення набуває аналіз досвіду розвитку освіти, виявлення основних тенденцій і закономірностей, позитивних і негативних аспектів, форм і способів взаємозбагачення національних педагогічних культур, реалізації гуманістичних принципів освіти.

Концептуальні ідеї та положення щодо вдосконалення й розвитку професійної педагогічної освіти в умовах світових глобалізаційних викликів було відображено в законах України «Про освіту» (1996), «Про вищу освіту» (2002); у Національній доктрині розвитку освіти (2002), Національній стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року (2013); у рекомендаціях III Всеукраїнського з'їзду працівників освіти (2011) та Форуму міністрів європейських країн «Європейська школа ХХІ століття: Київські ініціативи» (2011); у Педагогічній Конституції Європи, прийнятій на II Форумі ректорів педагогічних університетів європейського простору (2013) та інших документах і нормативних актах.

Теоретико-методологічні основи вивчення теорії і практики навчання та виховання розробляли Ю. Бабанський, І. Бех, О. Вишневський, Н. Волкова, І. Зверева, Л. Пироженко, Н. Побірченко, Г. Пустовіт, Л. Редькіна, О. Савченко, М. Скаткін, М. Сорокін, С. Ткачов, І. Харламов та ін. Теоретико-методологічні засади історико-педагогічних досліджень, зокрема з проблем педагогічної персоналістики, педагогічних ініціатив представлено у працях О. Адаменко, Н. Дічек, Т. Завгородної, В. Лугового, З. Нагачевської та ін. Характеристику предмета, завдань, структури історіографії історичної та

педагогічної наук висвітлено Л. Голубничою, Н. Гупаном, О. Дзевєрїним, Е. Днєпровим, Я. Калакуром, І. Колєсником, І. Кулик, Н. Побїрченко, Д. Раскїним, О. Сухомлінською та їн.

Завдання дослідження полягає в реконструкції цілісного «історїографїчного образу» історїї розвитку вищої педагогічної освіти в Українї, що відображено в історико-педагогічній та різнопрофільній літературї, яка з'явилася в Українї наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст., з'ясуванні теоретико-методологічних, інституційних та інших аспектів розгортання історїографїчного процесу за новїтній період. Особливого значення при цьому набуває аналіз властивих цьому періодовї наукових парадигм, які базувалися на цивїлізаційних, плїуралїстичних, національно зорїєнтованих цїнностях. Але були складні трансформації у світоглядї вчених, пошук нових методологічних концептів, що на тлі стрїмкого нарощування фактографїчної бази та розвитку комп'ютерних технологїї уможливило їстотну їнтенсїфікацію науково-дослїдницького процесу. На якїсть педагогічних студїїї неоднозначно вплинуло формування нової прагматично налаштованої генерації науковцїв.

Наше історїографїчне дослідження визначається характером розгортання історїографїчного процесу від «загального» до «конкретного» та «особливого». Логїка стосується як форматування його загальної структури, так і осмислення наукового доробку з окремих проблем. З'ясування контроверсійних позицій учених щодо розвитку вищої освіти формує історїографїчне тло для вивчення літературї, окремим галузям її напрямам розвитку педагогїки. У такому контекстї паралельно проаналїзовано проблеми дидактики, розкрито стан дослідженостї розвитку теорїї і практики виховання, громадсько-педагогічних їнїціатив, напрацювання з педагогічної персоналїстики в регіональному вимїрї.

Наголошуємо на тому, що змістову структуру дослідження визначав наявний масив праць з окресленої проблематики, а вже потїм – логїка досліджень з історїї педагогїки чи її окремих галузей. За такого підходу виникали труднощі градації та групування наукової літературї, зумовленї синкретичним характером студїїї з окремих педагогічних проблем, адже вони органічно поєднують комплекс питань, пов'язаних їз функціональними особливостями освітніх систем, розкриттям теорїї, практики навчання та виховання, детермінуванням і персоналізацією освітньо-педагогічного процесу тощо. У процесї синтетичного аналізу кристалїзувалася культура історїографїчного дослідження, увиразнювалася потреба вдосконалення його теоретико-методологічних та інституційних засад.

На думку І. Стражнікової, вітчизняна історико-педагогічна наука у висвітленні ретроспективи освітньо-педагогічних процесів повинна відходити від україноцентризму та розглядати їх через призму поліетнічності. Це актуально для історико-педагогічної рецепції всіх регіонів України, де сторіччями мешкали представники різних етнічних спільнот у сталому міжкультурному контакті, що позначалося на їхньому світобаченні, ментальності. Відбувався постійний обмін освітньо-виховними інноваціями, але водночас не втрачалася етнічна самоідентичність [2].

Література:

1. Кравченко Д.М. Розвиток професійної підготовки вчителя історії у педагогічних інститутах України (1934–1958 рр.): автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / НАПН України Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ, 2013. 22 с.
2. Стражнікова І. Джерельна база історико-педагогічних досліджень Західного регіону України. Педагогічний дискурс: збірник наукових праць / гол. ред. І.М.Шоробура. Хмельницький: ХГПА, 2013. Вип. 15. С. 687-691.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-041-4-59>

НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ – ДІЄВИЙ ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ STEM ОСВІТИ

Шубіна О. П.

*заступник директора з навчально-виховної роботи
Житомирський міський центр науково-технічної творчості
учнівської молоді
м. Житомир, Україна*

Сьогодні рух світового освітнього простору спрямований на запровадження та підтримку STEM освіти. В Україні щорічно видаються Методичні рекомендації щодо впровадження STEM-освіти у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах України. У серпні 2020 року кабінет міністрів України затвердив Концепцію розвитку природничо-математичної (STEM-освіти) [1, с. 1]. Якщо